

Sygn. akt IV Ka 713/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący:	SSO Waldemar Majka (spr.)
Sędziowie:	SSO Mariusz Górski, SSO Agnieszka Połyniak
Protokolant:	Elżbieta Janus

przy udziale Małgorzaty Iwaszkiewicz Prokuratora Prokuratury Okręgowej,

po rozpoznaniu w dniu 9 stycznia 2018 r.

sprawy **J. B.**

syna S. i A. z domu T.

urodzonego (...) w Ś.

oskarżonego z art. 276 kk i art. 286 § 2 kk w związku z art. 11 § 2 kk i art. 12 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Świdnicy

z dnia 20 lipca 2017 r. sygnatura akt II K 565/15

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sygnatura akt IV Ka 713/17

UZASADNIENIE

Prokurator Rejonowy w Świdnicy wniósł akt oskarżenia przeciwko J. B. oskarżając go o to, że w okresie od 12 kwietnia do 20 maja 2014 r. w Ś., w województwie (...), ukrywał dokumenty w ilości 27.802 sztuk w postaci pism, odpisów orzeczeń, wezwań, kierowanych przez sądy, prokuratury, komorników, banki, instytucje publiczne, operatorów telekomunikacyjnych do uczestników prowadzonych postępowań, odbiorców usług, którymi to dokumentami nie miał prawa wyłącznie rozporządzać, żądając jednocześnie od przedstawiciela Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) w K. korzyści majątkowej w wysokości 1.000.000 zł w zamian za zwrot bezprawnie zabranych rzeczy,

tj. o czyn z art. 276 kk i art. 286 § 2 kk w zw. z art. 11§2 kk w zw. z art. 12 kk w odniesieniu do art. 286§2 kk

Wyrokiem z dnia 20 lipca 2017 roku (sygnatura akt II K 565/15) Sąd Rejonowy w Świdnicy:

I. oskarżonego J. B. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu opisanego w części wstępnej wyroku, tj. czynu z art. 276 kk i art. 286 § 2 kk w zw. 12 kk w zw. z art. 11 § 2 kk i za czyn ten na podstawie art. 286 § 2 kk w zw. z art. 11 § 3 kk wymierzył mu karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 69 §1 kk i art. 70§1 pkt 1 kk, w brzmieniu tych przepisów obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 roku, zawiesił oskarżonemu warunkowo wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności tytułem próby na okres lat 4 (czterech);

III. na podstawie art. 73§1 kk, w brzmieniu tego przepisu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 roku, oddał oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora sądowego;

IV. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w całości i wymierzył oskarżonemu opłatę w kwocie 300 zł (trzystu złotych).

Apelację od powyższego wyroku wywiódł obrońca oskarżonego, zaskarżając wyrok w całości, zarzucając błąd w ustaleniu stanu faktycznego wynikający z niesłusznego uznania zeznań świadków : D. b., S. A. T. J. P., P. T., E. C., A. W., M. G., B. H., M. K., M. B., M. G. i T. Ż. za wiarygodne, pozwalających na przyjęcie, iż oskarżony dopuścił się popełnienia zarzucanego mu czynu poprzez ukrycie pism, wezwań i orzeczeń żądając jednocześnie od spółki „(...)” w K. korzyści majątkowej w kwocie 1.000.000 z za zwrot bezprawnie zabranych rzeczy, w sytuacji kiedy oskarżony kategorycznie temu zaprzeczył, zaś z zeznań w.w. świadków nie wynika, aby mieli wiedze o ukryciu przez osk. przesyłek, natomiast żądanie przez oskarżonego opłaty wynikało w wymagalnych roszczeń o zapłatę za realizację zobowiązań umownych.

Wskazując ten zarzut wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uniewinnienie oskarżonego.

Sąd okręgowy zważył:

kontrola instancyjna wydanego orzeczenia odniosła ten skutek, iż koniecznym stało się uchylenie zaskarżonego wyroku przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd I instancji.

Oskarżonemu J. B. zarzucono popełnienie czynu mającego polegać na tym, że w okresie od 12 kwietnia do 20 maja 2014 roku w Ś., w woj. (...), ukrywał dokumenty w ilości 27.802 sztuk w postaci pism, odpisów orzeczeń, wezwań, kierowanych przez sądy, prokuratury komorników, banki, instytucje publiczne, operatorów telekomunikacyjnych do uczestników prowadzonych postępowań, odbiorców usług, którymi to dokumentami nie miał prawa wyłącznie rozporządzać, żądając jednocześnie od przedstawiciela Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, (...) w K. korzyści majątkowej w wysokości 1.000.000 zł w zamian za zwrot bezprawnie zabranych rzeczy tj. o czyn z art. 276 kk i art. 286§2 kk w zw. z art. 11§2 kk w zw. z art. 12 kk w odniesieniu do art. 286§2 kk.

Po rozpoznaniu sprawy sąd I instancji w pkt I części dyspozytywnej wyroku uznał oskarżonego za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu opisanego w części wstępnej wyroku tj. czynu z art. 276 kk i art. 286§2 kk w zw. z art. 12 kk w zw. z art. 11§2 kk i za czyn ten na podstawie art. 286§2 kk w zw. z art. 11§3 kk wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności, a w pkt II części dyspozytywnej wyroku na podstawie art. 69§1 kk i art. 70§1 pkt 1 kk, w brzmieniu tych przepisów obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 roku, zawiesił warunkowo oskarżonemu wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności tytułem próby na okres lat 4

Biorąc pod uwagę treść ustaleń faktycznych sądu I instancji jak i rozważania prawne dotyczące zachowań oskarżonego stwierdzić należy, iż zaskarżony wyrok zapadł mimo braku rozważenia szeregu kwestii istotnych z punktu widzenia odpowiedzialności karnej oskarżonego.

Zauważyć należy, iż w pisemnych motywach wyroku przedstawiając poczynione w sprawie ustalenia faktyczne sąd rejonowy wskazał m.in., iż „prezes zarządu (...) S. A. próbował umówić się na spotkanie z J. B., jednak ten nie odbierał telefonu, a ewentualne spotkanie i zwrot zatrzymanych przesyłek uzależniał od zapłaty należności za wystawione przez

nego faktury dla (...), które – według niego – opiewały na łączną kwotę 995.101,58 zł”. Powstaje zatem pytanie w jakiz sposób oskarżony uzależniał zwrot przesyłek skoro nie odbierał telefonu i nie chciał umówić się na spotkanie? Wyjaśnienie w sposób nie budzący wątpliwości wszystkich istotnych okoliczności w tym m.in. kwestii czy oskarżony J. B. wystosował żądanie wypłaty środków finansowych za zwrot przedmiotowych przesyłek, a jeśli tak to w jakiej dokładnie wysokości jak również do kogo żądanie to zostało skierowane (nie wynika to ani z ustaleń faktycznych ani też treści czynu przypisanego oskarżonemu). Zastanawiającym pozostaje przyjęta przez sąd orzekający w wydanym wyroku wysokość kwoty której wypłaty miał żądać oskarżony J. B.. Zwrócić przy tym należy również uwagę, iż uznając J. B. za winnego popełnienia zarzuconego mu czynu opisanego w części wstępnej wyroku tj. czynu z art. 276 kk i art. 286§2 kk w zw. z art. 12 kk w zw. z art. 11§2 kk sąd rejonowy nie sprecyzował adresata takiego żądania – nie wskazano konkretnie wobec kogo takie żądanie miało zostać skierowane, (w treści zarzutu jaki przedstawiono J. B. określono, iż miał on żądać jednocześnie od przedstawiciela Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, (...) w K. korzyści majątkowej w wysokości 1.000.000 zł). Z ustaleń faktycznych uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, iż żądanie takie oskarżony mógł kierować zarówno do S. A., D. B. jak i J. P.. Nie sposób również nie zauważyć, iż z treści wydanego wyroku nie wynika za zwrot jakich dokładnie rzeczy oskarżony miał domagać się wypłaty środków finansowych – przypuszczać jedynie można, iż miało to dotyczyć przedmiotowych przesyłek.

Niezależnie od powyższego zwrócić należy uwagę, iż odpowiedzialności karnej na podstawie art. 286§2 kk podlega ten kto żąda korzyści majątkowej w zamian za zwrot bezprawnie zabranej rzeczy. W doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się, iż bezprawne zabranie rzeczy oznacza wejście w jej posiadanie w jakikolwiek sposób zabroniony przez przepisy prawa. Posłużenie się w znamionach tego przestępstwa sformułowaniem "bezprawnie zabranej" wskazuje na przekroczenie w chwili wchodzenia we władanie rzeczy jakiejś normy sankcjonowanej, zakazującej naruszania władztwa nad rzeczą określonej osoby. Źródłem takiej normy sankcjonowanej mogą być przepisy jakiegokolwiek działu prawa (por. Zoll A. (red.), Barczak-Oplustil A., Bielski M., Bogdan G., Cwiąkański Z., Dąbrowska-Kardas M., Kardas P., Majewski J., Raglewski J., Szewczyk M., Wróbel W. Kodeks karny. Część szczególna. Tom III. Komentarz do art. 278–363). Istotne jest również i to, że sprawca czynu z art.286§2 kk nie musi być sprawcą bezprawnego zaboru ale musi obejmować wiedzą, iż rzecz została bezprawnie zabrana.

Zwrócić zaś w tym miejscu należy uwagę, iż J. B. wszedł legalnie w posiadanie przedmiotowych przesyłek w wykonaniu łączącej go umowy zbliżonej treścią do umowy o świadczenie usług. Z niekwestionowanych ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie przez sąd I instancji wynika, iż w styczniu 2011 roku pomiędzy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. – zwaną operatorem, a (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W., reprezentowaną przez J. B. – prezesa zarządu spółki – zwaną Agentem, zawarta została „umowa agencyjna”. Przedmiotem wskazanej umowy było świadczenie usług pocztowych i innych umów objętych zakresem działalności Operatora lub podmiotów z nim powiązanych oraz realizowanie w imieniu Operatora wszelkich czynności faktycznych, koniecznych dla należytego świadczenia przez operatora usług, w granicach administracyjnych miejscowości i w ramach kodów pocztowych. W zamian za świadczenie usług Operator płacił Agentowi wynagrodzenie prowizyjne w terminie do 30 dni od dnia otrzymania prawidłowo wystawionej faktury. Umowa ta - jak ustalił sąd rejonowy - została zawarta na czas nieokreślony i każda ze stron mogła ją wypowiedzieć z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, kończącym się ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego. Jak wskazano w treści art. 14 pkt 3 umowy „w przypadku złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu niniejszej Umowy przez którąkolwiek ze Stron wynagrodzenie Agentu z tytułu wykonywania umowy w okresie wypowiedzenia płatne będzie do końca trzeciego miesiąca kalendarzowego po rozwiązaniu Umowy, nie później jednak niż do czasu zakończenia ostatniego postępowania reklamacyjnego dotyczącego przesyłek doręczanych w obszarze działania agenta”. Oskarżony wypowiedzenie wskazywanej umowy miał złożyć 31 marca 2014 roku (a zatem ze skutkiem na 30 czerwca 2014 roku), przypomnienia zaś w tym miejscu wymaga, iż w przedmiotowej sprawie ramy czasowe czynu którego popełnienie zarzucono i przypisano J. B. określono od 12 kwietnia do 20 maja 2014 roku – czyli w ramach łączącej oskarżonego umowy .

Powracając do treści zawartej przez oskarżonego umowy - w toku prowadzonego postępowania nie ustalono w sposób jednoznaczny, kiedy umowa ta została rozwiązana i jakie obowiązki miał w tym czasie J. B., podczas gdy ma to istotne znaczenie, zwłaszcza w aspekcie mających miejsce w tamtym czasie rozliczeń finansowych pomiędzy (...) sp. z o.o.

a (...) sp. z o.o. (jak wynika z akt J. B. wystawiał faktury VAT w których jako sprzedawca widniała (...) sp. z o.o. a jako nabywcę wskazywano (...) Sp. z o.o. (k. 3954 – 3964, 3977 - 3978), przy czym, a co należy zaznaczyć, nie mała kwota pieniędzy została przez (...) sp. z o.o. wypłacona, sporna zatem pozostawała wysokość wynagrodzenia z tytułu świadczonych usług). Celowym pozostawało zatem przeprowadzenie wnikliwej analizy kwestii rozliczeń finansowych pomiędzy tymi spółkami w tamtym czasie, w tym tytułów wystawionych faktur i podstaw do ich wystawienia. W pisemnym uzasadnieniu wyroku sąd rejonowy prezentując ustalenia faktyczne zawarł natomiast m.in. wskazanie, iż „w dniu 31 marca 2014 roku J. B. wypowiedział umowę agencyjną zawartą w dniu 01 stycznia 2011 roku z (...) w trybie natychmiastowym, co nie było zgodne z treścią zawartej umowy, bowiem okres wypowiedzenia umowy agencyjnej wynosił trzy miesiące”. Z ustaleń poczynionych przez sąd wynika również, iż D. B. z J. B. ustnie doszli do porozumienia, że sukcesywnie w ciągu dwóch miesięcy oskarżony będzie zamykał oddziały, począwszy od O., a następnie w B. i Ś.. Precyzyjne wyjaśnienie kwestii do kiedy powyższa umowa obowiązywała i jakie w tym czasie obowiązki miał oskarżony, kiedy dokładnie umowa ta została rozwiązana, a także w jaki sposób, jak również wyjaśnienie aspektów dotyczących zaistniałych pomiędzy (...) sp. z o.o. a (...) sp. z o.o. wówczas wzajemnych rozliczeń finansowych ma pierwszorzędne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

Powstaje bowiem pytanie, na które nie udzielił odpowiedzi sąd I instancji, dlaczego przyjęto iż w okresie trwania umowy oskarżony wszedł w posiadanie przesyłek, którymi dysponował bezprawnie bądź w oparciu o jakie zdarzenia dysponował wiedzą o bezprawnym zaborze tychże rzeczy przez inną osobę?

Z uwagi na wskazane wyżej uchybienia zaskarżony wyrok podlegał uchyleniu a sprawa wymaga ponownego rozpoznania przez sąd I instancji. Ponownie rozpoznając sprawę sąd I instancji winien mieć na względzie wskazane uwagi i przeprowadzić postępowanie dowodowe, w tym w szczególności za konieczne uznać należy ustalenie czy oskarżony J. B. wystosował żądanie wypłaty środków finansowych za zwrot przesyłek (a jeśli tak to w jakiej dokładnie wysokości i do kogo żądanie to miało zostać wystosowane), jak również ustalenie kiedy rozwiązana została umowa agencyjna zawarta w styczniu 2011 roku pomiędzy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K., a (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W., reprezentowaną przez J. B. – prezesa zarządu spółki. Celowym pozostaje nadto wyjaśnienie w jakim zakresie kwestie roszczeń finansowych, kierowanych wobec (...) Sp. z o.o. były uzasadnione. Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w całości zgromadzony w sprawie materiał dowodowy sąd podda rzetelnej analizie oraz ocenie uwzględniającej wszystkie wymogi art. 7 kpk oraz dokona właściwej karnoprawnej oceny zachowania oskarżonego. Jeśli zaś nie będzie możliwe ustalenie bezprawności zaboru przedmiotowych przesyłek a jedynie ich zatrzymanie po prawnie uzasadnionym żądaniu zwrotu – wówczas odpowiedzialność oskarżonego należy rozważać w kategoriach usiłowania przestępstwa z art.286§1 kk.

W ramach czynu przypisanego nie ustalono również pokrzywdzonego w zakresie czynu z art.276 kk, a winno być to wynikiem ustaleń, kto miał prawo dysponować przesyłkami w ustalonym czasie i został tego bezprawnie pozbawiony.

Z tych też wszystkich względów orzeczono jak w wyroku (art.437§2 kpk).